

2026. OCTOBER 1.

PROSUM FOUNDATION
POLICY PAPER
2026. OCT 1.

A SAFE SZEREPE A MAGYAR JÁRMŰIPARI BESZÁLLÍTÓK VÉDELMI DIVERZIFIKÁCIÓJÁBAN

Gazdaságbiztonsági és iparpolitikai tanulmány a PROSUM védelmi ipari koncepciójához

Szélpál Szilárd

**ELNÖK
PROSUM FOUNDATION**

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A magyar járműipari beszállítók védelmi és kettős felhasználású piacokra történő belépése szakmailag megalapozható iparpolitikai irány. A SAFE európai védelmi hiteleszköz ehhez jelentős keresleti és finanszírozási háttérrel teremthetett volna, és a fennmaradó magyar program keretében továbbra is teremthet. A döntő feltétel az, hogy a vállalatok felkészítését konkrét, katonailag indokolt, jogszerű és finanszírozható beszerzésekhez kapcsolják. Egy általános autóipari vállalatmentő program nem válik SAFE-jogosulttá attól, hogy védelmi célokra is alkalmas termékeket ígér.

A PROSUM 2026. július 9-i, A magyar védelmi ipar jövője 2026 után című tanulmánya ehhez használható stratégiai keretet kínál. A dokumentum a katonai mobilitást, az életciklus-támogatást, a digitális logisztikát, a szenzorikát, a kiberbiztonságot és a specializált technológiákat emeli ki. A 68–70. számozott oldalon javasolt innovációs és beszállító-fejlesztési programok azokat a vállalati képességeket építenék fel, amelyek nélkül a beszerzési kereslet jelentős része külföldi hozzáadott értéként jelenne meg. Jelen tanulmány e programok és a SAFE közötti kapcsolatot fejti ki, saját szakpolitikai javaslatokkal. [1]

A magyar hiteligény változásának ténybeli alapja ellenőrizhető. A Bizottság 2025 szeptemberében 16 216 720 524 eurót allokált előzetesen Magyarországnak. A 2026. szeptember 25-i bizottsági sajtótájékoztató szerint a magyar hatóságok végül 5,4 milliárd eurós igényt jeleztek; a szóvivő a módosított terv beérkezését még várta. A körülbelül 10,8 milliárd eurós különbség ezért csökkentett hiteligény, nem elvesztett vissza nem térítendő támogatás, és nem igazolt összegű ipari kár. [2–3]

A potenciális gazdasági jelentőség három ponton ragadható meg. A megfelelő beszerzések megrendelést teremthetnének a felkészített beszállítóknak, a szerződések javíthatnák az átállási beruházások finanszírozhatóságát, az európai együttműködés pedig további piacokhoz adhatna hozzáférést. E hatások feltételesek. A honvédelmi szükséglet, a beszállítói versenyképesség, a technológiai jogok és a költségvetési fenntarthatóság együttes teljesülése szükséges hozzájuk.

A javasolt modellben a SAFE a jogosult beszerzések finanszírozását szolgálná; a beszállítói felkészítést nemzeti programok, az innovációt megfelelő uniós és nemzeti kutatási eszközök, a vállalati beruházásokat pedig saját tőke és piaci vagy fejlesztési finanszírozás egészítené ki. A kisebb magyar hiteligény nem zárja el a magyar cégeket más országok SAFE-beszerzéseitől. Emiatt az ipari stratégia sikerét nem kizárólag a magyar állami hitelfelvétel nagyságával, hanem az elnyert megrendelésekkel, a hazai hozzáadott értékkel és a megszerzett technológiai képességekkel kell mérni.

1. A VIZSGÁLAT TÁRGYA ÉS MÓDSZERE

A vizsgálat azt értékeli, hogyan kapcsolható össze a magyar járműipari beszállítók diverzifikációja a PROSUM által felvázolt védelmi ipari fejlesztési irányokkal és a SAFE jogi keretével. A gazdaságpolitikai kérdés kettős. Egyrészt milyen feltételek mellett eredményezhet a védelmi kereslet életképes új üzletágakat, másrészt mikor indokolható az ehhez kapcsolódó állami eladósodás. A tanulmány nem feltételezi, hogy a teljes előzetes hitelkeret felhasználása szükségképpen jobb döntés lett volna.

A módszer jogszabáylelemzés, elsődleges intézményi források összevetése és feltételes iparpolitikai modellalkotás. A jogi alapot elsősorban az (EU) 2025/1106 tanácsi rendelet, a védelmi beszerzések szabályrendszere, az uniós állami támogatási keretek és a kapcsolódó finanszírozási eszközök adják. A PROSUM-dokumentumot stratégiai kiindulópontként használjuk; vállalati leírásai nem helyettesítik egy konkrét ügylet aktuális tulajdonosi, pénzügyi és technológiai átvilágítását. [1, 4–7]

A következtetések három bizonyítási szinten értendők. Igazolt tény a jogszabály tartalma és a hivatalosan közölt hiteligény. Elemző következtetés, hogy bizonyos autóipari kompetenciák megfelelő fejlesztéssel védelmi értékláncokban hasznosíthatók. Szakpolitikai javaslat a jelen tanulmányban szereplő programfelépítés, ütemezés és értékelési rendszer. A számpéldák szemléltető számítások, nem vállalati felmérésen alapuló előrejelzések.

A konkrét elmaradt haszon megállapításához össze kellene vetni az eredeti és a módosított magyar beruházási tervet, a beszerzések hazai tartalmát, az alternatív finanszírozást és az elhagyott projektek megvalósíthatóságát. E dokumentumok hiányában a tanulmány egy lehetséges stratégia feltételeit és következményeit határozza meg. A szakpolitikai értékelés így erősebb annál az állításnál, hogy a nagyobb hitelkeret önmagában több magyar munkahelyet jelentett volna, de nem állít bizonyítatlan oksági kapcsolatot.

2. A MAGYAR HITELIGÉNY VÁLTOZÁSÁNAK HELYES ÉRTELMEZÉSE

Az előzetes allokáció, a tagállami kérelem, a tanácsi jóváhagyás, a hitelmegállapodás és a folyósítás különböző jogi és pénzügyi állapotok. A 2025. szeptemberi 16,2167 milliárd eurós magyar összeg előzetes keret volt. Ebből nem következett, hogy az állam

a teljes összeget már megkapta, szabadon elkölthette vagy feltétel nélkül lehívhatta. A SAFE-ban a tagállami terv és annak végrehajtása is meghatározó. [2, 4]

A 2026. szeptember 25-i bizottsági tájékoztatás szerint a magyar hatóságok 5,4 milliárd eurós végső igényt jeleztek. A szóvivő kifejezetten a magyar döntésre utalt, és nem egy bizottsági keretelvonást jelentett be. A fennmaradó európai összegek új pályázati körben történő felhasználásáról beszélt; ebből nem következik, hogy a magyar különbözetet már egy meghatározott ország vagy vállalat megkapta volna. [3]

A kerekített 5,4 milliárdos értékkel számolva a különbség mintegy 10,817 milliárd euró, az eredeti allokáció hozzávetőleg kétharmada. A pontosnak látszó euróösszeg azonban nem jelent azonos pontosságú gazdasági hatásbecslést. Nem ismert, hogy az elhagyott rész mekkora hányada lett volna külföldi végtermék, hazai gyártás, technológiafejlesztés vagy más forrásból amúgy is megvalósuló beszerzés.

A kisebb hiteligény lehet költségvetésileg indokolt, ha az eredeti projektállomány túlzott, drága, alacsony készültségű vagy katonailag gyengén megalapozott volt. Ugyanakkor lehet gazdaságbiztonsági szempontból kedvezőtlen, ha versenyképes hazai fejlesztési lehetőségek maradtak finanszírozás nélkül. A két lehetőséget a hitelösszeg önmagában nem különíti el. A helyes összehasonlítás az eredeti és a módosított projektportfólió katonai teljesítménye, teljes életciklusköltsége és ipari hatása között végezhető el.

3. A JÁRMŰIPARI ALKALMAZKODÁS GAZDASÁGBIZTONSÁGI INDOKA

Az európai autóipar versenyképességi nehézségeit nem célszerű kizárólag a kínai versenyre visszavezetni. Az elektromos átállás, a szoftveralapú járművek terjedése, az energia- és beruházási költségek, a kereslet összetétele és a kereskedelmi bizonytalanság egyaránt befolyásolja a beszállítók helyzetét. A Bizottság 2025. márciusi autóipari cselekvési terve és decemberi csomagja is többdimenziós versenyképességi problémára reagál. [8–9]

A magyar beszállítói szektor ezért nem kezelhető egységes válságágazatként. A belső égésű hajtásláncokhoz kötődő vállalat, a több ágazatnak termelő precíziós gépgyártó és az autóipari szoftverfejlesztő eltérő helyzetben van. Egyiküknél a meglévő gépek hasznosítása, másikatuknál a mérnöki tudás új termékekbe történő átültetése, a harmadiknál a fő vevőtől való függés mérséklése lehet a reális cél. A programnak vállalati diagnózisból kell kiindulnia.

A védelmi diverzifikáció értéke abban állhat, hogy a vállalat több, eltérő keresleti tényező által vezérelt piacon működik. Ez mérsékelheti a civil autóipari ciklusoknak való kitettséget, de nem szünteti meg az üzleti kockázatot. A védelmi kereslet erősen függ állami költségvetésektől, politikai döntésektől és a beszerzések időzítésétől. Ha az új üzletág egyetlen hazai fővállalkozó vagy egyetlen állami program alvállalkozójává válik, a vevőkoncentráció akár fenn is maradhat.

A katonai piac rendszerint nem képes az autóipari tömegtermelés minden kieső volumenét felszívni. Más lehet a sorozatnagyság, a változatok száma, a dokumentációigény és a termék életciklusa. Emiatt a program fő gazdasági célja az életképes kapacitások szelektív átalakítása és a magasabb értékű tevékenységek kiépítése lehet. Az egész járműipar megmentésének ígérete sem keresleti, sem technológiai oldalról nem lenne megalapozott.

4. A SAFE JOGI RENDELTETÉSE ÉS A SZERKEZETVÁLTÁS MOZGÁSTERE

A SAFE az EUMSZ 122. cikkére épülő, kivételes uniós pénzügyi eszköz. Az (EU) 2025/1106 rendelet legfeljebb 150 milliárd euró hitelt irányoz elő a tagállamoknak a védelmi ipari felkészültség erősítésére. A kölcsönt a tagállam veszi fel; a vállalat a beszerzési vagy szállítói szerződésen keresztül kapcsolódik hozzá. A nemzeti programfelelősnek ezért a közpénzügyi és az ipari döntéseket egymással összhangban, de elkülönített felelősséggel kell kezelnie. [4]

A rendelet 4. cikke a védelmi termékekhez vagy más, védelmi célú termékekhez kapcsolódó tevékenységeket, kiadásokat és intézkedéseket a megfelelő beszerzési keretben támogatja. A szerkezeti alkalmazkodás és a termelési kapacitás bővítése a szabályozás célrendszerének része. Ez jogi alapot ad a beszerzéshez kapcsolt ipari fejlesztés vizsgálatához, de nem biztosít általános felhatalmazást bármely gyármodernizáció finanszírozására. [4, 1. és 4. cikk]

A vállalati átállásnál minden költségvetésnél igazolni kell, hogy az adott katonai beszerzéshez szükséges, annak szerződéses és pénzügyi keretében kezelhető, és megfelel a jóváhagyott tervnek. Egy új gyártóberendezés költsége megjelenhet a szállító által teljesített termék árában, vagy más, kifejezetten jóváhagyott konstrukcióban. A SAFE-ből történő elkülönült vállalati beruházási támogatás jogszerűsége ebből nem következik automatikusan. Az ipari tervben a beszerzés, a támogatás és a vállalati beruházás jogcímét külön kell rögzíteni.

A rendelet tárgyi köre több releváns területet tartalmaz: szárazföldi képességeket és támogató rendszereket, kibervédelmet, katonai mobilitást, drónokat, mesterséges intelligenciát és stratégiai támogató képességeket. A kategóriák megkülönböztetése jogilag is számít. A kis drónok és a nagyobb pilóta nélküli rendszerek eltérő kategóriába tartozhatnak, és a második kategóriában a termék kialakítására, módosítására és továbbfejlesztésére vonatkozó rendelkezési képesség külön követelmény. [4, 1. cikk és 16. cikk]

Egy önálló civil flottakezelő alkalmazás vagy általános informatikai biztonsági szolgáltatás nem jogosult pusztán azért, mert katonai ügyfele is lehet. A védelmi rendeltetést, a beszerzés tárgyát és a megfelelő kategóriát ténylegesen meg kell alapozni. Ugyanez vonatkozik a kettős felhasználású infrastruktúrára: a civil haszon fontos társadalmi előny, de önmagában nem finanszírozási jogcím.

5. KÖZÖS BESZERZÉS ÉS EURÓPAI ELLÁTÁSI LÁNC

A közös beszerzés főszabály szerint legalább egy SAFE-hitelt igénybe vevő tagállam és egy további tagállam, EGT-tag EFTA-állam vagy Ukrajna részvételét jelenti. Ez állami beszerzői együttműködés: két különböző országban működő vállalat közös projektje önmagában nem teljesíti a feltételt. További jogosult partnerországok részvétele a rendelet rendelkezései szerint lehetséges; a beszerzőként való részvétel és a vállalatok szállítói jogosultsága külön vizsgálat. [4, 2. cikk 3. pont, 16–17. cikk]

A 4. cikk szerinti átmeneti kivétel alapján meghatározott egyszereplős tagállami beszerzések is finanszírozhatók, ha a szerződést legkésőbb 2026. május 30-án megkötötték, és a további feltételek teljesülnek. Egy 2026 őszén újonnan induló magyar beszállítói program nem támaszkodhat általánosan erre a kivételre. Meglévő szerződésekhez történő kapcsolódást vagy szerződésmódosítást csak az alkalmazandó külön szabályok alapján lehet kialakítani. [4]

A komponensek eredetére vonatkozó követelmény a végtermék komponenseinek becsült költségére vonatkozik. Főszabály szerint az EU-n, az EGT-tag EFTA-államokon és Ukrajnán kívüli eredetű komponensek költsége nem haladhatja meg a komponens költség 35 százalékát. Ez nem 65 százalékos magyar tartalmi előírás, nem a teljes szerződésértékre vetített hazai hozzáadottérték-mutató, és nem pusztán az összeszerelés helyét vizsgáló szabály. Az alkalmazható harmadik országbeli megállapodásokat is figyelembe kell venni. [4, 16–17. cikk]

A magyar ipar számára ebből beszerzési lehetőség következhet, mert az európai fővállalkozóknak megfelelő európai ellátási láncra van szükségük. A lehetőség elnyeréséhez azonban árban, minőségben, határidőben és megbízhatóságban is versenyképes ajánlat kell. A programnak ezért a tényleges alkatrészjegyzék, a kapacitás és az igazolható származás szintjéig kell eljutnia. A pusztai vállalati székhely vagy egy új magyar leányvállalat bejegyzése nem elegendő megfelelési bizonyíték.

A tulajdonosi kontroll különösen fontos a PROSUM által tárgyalt nemzetközi együttműködéseknel. A harmadik országbeli ellenőrzésre, az infrastruktúra helyére és a biztonsági garanciákra vonatkozó SAFE-feltételeket minden érintett szereplőnél a rendelet hatálya szerint kell vizsgálni. Egy NATO-tag partnerországhoz fűződő kapcsolat nem jelent automatikus uniós szállítói jogosultságot. Egy konkrét Rába-Gidrán-Nurol együttműködés megítéléséhez ezért a projekt aktuális szerződéses, tulajdonosi és technológiai szerkezetére lenne szükség; a program neve alapján sem megfelelés, sem kizárás nem állapítható meg.

6. A PROSUM FOUNDATION ÁLTAL KIDOLGOZOTT FEJLESZTÉSI IRÁNYAINAK VÁLLALATI KAPCSOLÓDÁSAI

A PROSUM-konceptió központi előnye, hogy több belépési pontot azonosít a teljes fegyverrendszerek önálló fejlesztése mellett. A 15–17. oldalon tárgyalt járműipari és mobilitási modell, a 41–51. oldalon kifejtett specializáció és a 68–71. oldalon szereplő programjavaslatok együttesen gyártási, mérnöki és szolgáltatási pályát kínálnak. Ezekből azonban konkrét termékcsaládokat és megrendelői követelményeket kell levezetni. [1]

Meglévő kompetencia	Lehetséges védelmi üzletág	Fő belépési feltétel
Precíziós fémmegmunkálás és járműalkatrészek	Mobilitási és logisztikai rendszerek részegységei	Jóváhagyott specifikáció és ismételhető minőség
Járműelektronika és kábelrendszerek	Fedélzeti elektronika és diagnosztika	Környezeti megfelelés és konfigurációkövetés
Beágyazott szoftver és adatfeldolgozás	Flottamenedzsment és prediktív karbantartás	Adathozzáférés és rendszerintegráció

Meglévő kompetencia	Lehetséges védelmi üzletág	Fő belépési feltétel
Szenzorika és automatizálás	Felügyeleti és logisztikai autonóm funkciók	Katonai validáció és emberi felügyelet
Energiaellátás és hőmenedzsment	Speciális fedélzeti energiaegységek	Biztonsági tesztek és igazolható ellátási lánc
Javítás és ipari szerviz	Életciklus-támogatás és regionális MRO	Licenc jogok és hosszú távú alkatrészellátás

A táblázat saját szakpolitikai illesztés a PROSUM irányaihoz. Nem azt állítja, hogy a felsorolt vállalatcsoportok már rendelkeznek katonai minősítéssel, vagy hogy minden megjelölt tevékenység önállóan SAFE-finanszírozható. A technológiai rokonságot termékszintű képességvizsgálatnak kell követnie.

■ **Katonai mobilitás és járműipari részegységek**

A futóművekhez, gépészeti szerkezetekhez, járműelektronikához és ipari járművekhez kötődő kompetenciák viszonylag közvetlen kapcsolódási pontot teremthetnek. Az első programokban célszerű olyan termékeket kiválasztani, amelyeknél a civil gyártási tapasztalat nagy része hasznosítható, és a minősítési rés belátható költséggel zárható. A katonai felhasználás ettől még eltérő terhelési, karbantarthatósági és rendelkezésre állási követelményeket támaszthat.

A reális üzleti modell több platform vagy több ország azonosítható szükségletére épülne. Egyetlen hazai járműsorozatra méretezett beruházás a kezdeti rendelés lezárultával kihasználatlanná válhat. A programnak ezért már a beruházási döntés előtt fel kell tárnia, hogy ugyanaz a kompetencia más járműtípusokban és civil iparágakban is értékesíthető-e. Ezzel csökkenthető a kizárólag állami utánrendelésektől való függés.

■ **Életciklus-támogatás és regionális szolgáltatások**

Az MRO a karbantartást, javítást és nagyjavítást jelenti. A PROSUM mobilitási és életciklus-szemlélete alapján ez önálló ipari specializáció lehet, mert a beszerzett rendszerek tartós működtetéséhez diagnosztika, alkatrész-utánpótlás és megfelelő műszaki háttér szükséges. A szolgáltatási modell üzleti értéke a szerződéses időtávban és az ismétlődő szükségletben lehet. [1, 16–17. és 70–71. o.]

A hozzáférési jogok itt meghatározók. A magyar szolgáltató csak akkor végezhet érdemi javítást vagy továbbfejlesztést, ha hozzáfér a szükséges műszaki dokumentációhoz, szoftverekhez és alkatrészekhez. A nemzetgazdasági érték ezért

nem mérhető csupán a csarnok vagy a gépsor árával. A szerződésnek rendeznie kell a felhasználási és módosítási jogokat, az adathozzáférést, a felelősséget és a későbbi frissítések feltételeit.

A SAFE szerepét az elfogadott beszerzési csomaghoz tartozó szolgáltatásoknál lehet vizsgálni. Ebből nem következik, hogy a teljes, akár több évtizedes fenntartási költség a SAFE terhére vállalható. A későbbi működési kiadásokhoz külön költségvetési és szerződéses fedezet kell, ezért az életciklus-tervet már az eredeti beszerzésnél be kell árazni.

■ **Drónipari részegységek és autonóm logisztika**

A dróntechnológia iparpolitikai lehetősége elsősorban a kompetenciák pontos kiválasztásától függ. Magyar beszállítók könnyűszerkezetek, elektronikai részegységek, energiaellátás, tesztelési megoldások vagy szoftveres funkciók területén kereshetnek piaci részt. A célzott részegységfejlesztés kisebb üzleti kockázattal járhat, mint egy teljes termékcsalád önálló létrehozása, de a rendszerintegrációs partner elköteleződését így is előre meg kell szerezni.

Az autópári önvezetési tudás nem vihető át változtatás nélkül katonai környezetbe. Eltérhetnek a működési körülmények, a kommunikációs lehetőségek, a biztonsági követelmények és a felelősségi szabályok. A program első körében ezért jól körülhatárolt, emberi felügyelet mellett működő logisztikai és diagnosztikai alkalmazások vizsgálhatók. A fejlesztési költség és a későbbi beszerzés finanszírozását külön döntési pontként kell kezelni.

■ **Szoftver és kiberbiztonság**

A járműipari szoftvercégek számára a flottamenedzsment, a karbantartási adatok elemzése és a védett rendszerintegráció lehet értékes új irány. A magas hozzáadott érték azonban nem automatikus következménye annak, hogy egy termék szoftvert tartalmaz. Az számít, kinél marad a fejlesztési tudás, a módosítási jog, az ügyfélkapcsolat és az újraértékesítés lehetősége.

A vállalati üzleti tervnek ezért külön szellemi tulajdon-fejezetet kell tartalmaznia. Meg kell határoznia a korábban meglévő technológia és a projektben létrejövő eredmény jogait, a katonai adatok kezelését, valamint a civil piacon továbbértékesíthető elemeket. Ha minden eredmény kizárólag a fővállalkozóhoz kerül, a magyar cég árbevétele növekedhet, miközben önálló piaci pozíciója csak korlátozottan erősödik.

■ Energiaellátás és gyártási automatizálás

Az akkumulátorcsomagok, hőmenedzsment-rendszerek és teljesítményelektronikai megoldások körül is azonosíthatók kapcsolódások. Ezeknél az ellátási lánc eredete, a termékbiztonság és a speciális felhasználási feltételek együttesen számítanak. Egy Magyarországon működő gyártó terméke nem tekinthető automatikusan megfelelő európai eredetű komponensnek; ezt az alkalmazandó módszertan szerint kell igazolni.

A civil gyártásban használt automatizálási tudás a védelmi termelés minőségét és követhetőségét is javíthatja. Ennek finanszírozási helyét azonban pontosan meg kell határozni: a gyártási eszköz beszállítása, az üzem beruházása és a végtermék állami beszerzése külön ügylet lehet. A program feladata e kapcsolatok megtervezése, nem pedig minden kapcsolódó költség automatikus SAFE-besorolása.

7. A HAZAI IPARI RÉSZVÉTEL JOGSZERŰ ÖSZTÖNZÉSE

A SAFE-jogosultság és a beszerzési jogszerűség két külön követelmény. Az uniós védelmi beszerzések alapvető keretét a 2009/81/EK irányelv adja, magyar oldalon pedig a 2016. évi XXX. törvény meghatározó. A pontos eljárást a szerződés tárgya, az alkalmazható kivételek és a hatályos módosítások alapján kell kiválasztani. A SAFE külön eljárási könnyítései sem teszik korlátlaná a szerződés odaítélését. [4–6]

A rendelet 19. cikke a SAFE-részvétellel érintett beszerzéseknél a válságból eredő sürgősség feltételét kezeli a 2009/81/EK irányelv meghatározott rendelkezéséhez kapcsolódva. Ebből nem következik általános mentesség a beszerzés tárgyának meghatározása, a döntés indokolása vagy a közpénzügyi ellenőrzés alól. Az eljárási gyorsaságot dokumentált döntésekkel és ellenőrizhető költségekkel kell összekapcsolni. [4, 19. cikk]

A PROSUM legalább 30 százalékos hazai hozzáadottérték-célja gazdaságpolitikai eredménymutatóként értelmezhető. Nem helyes automatikusan kötelező magyar beszállítói kvótává alakítani. A nemzeti preferenciák és az ipari ellentételezési előírások korlátozhatják az uniós versenyt; indokolásukhoz az általános munkahelyteremtési vagy gazdaságélénkítési cél rendszerint nem elegendő. [1, 70. o.; 7]

Az EUMSZ 346. cikke lehetővé tesz az alapvető biztonsági érdekekhez kapcsolódó eltéréseket, de nem általános iparpolitikai felmentés. Egy intézkedésnél meg kell nevezni a védett biztonsági érdeket, igazolni kell a szükségességet, és vizsgálni kell a kevésbé korlátozó megoldásokat. A civil és kettős felhasználású piacokon különösen

problemátikus lenne a katonai hivatkozással igazolt, ténylegesen általános gazdasági protekcionizmus. [7]

Jogszerűbb programlogika a beszállítók képességének javítása és a hozzáférési akadályok csökkentése. Ilyen lehet a tanúsítási felkészítés, az átlátható partnerkeresés, a követelmények korai ismertetése és az arányos alkalmassági feltételek alkalmazása. A szerződések részekre bontása vagy az alvállalkozói verseny megnyitása is segíthet, ha az adott beszerzés szerkezete ezt indokolja. Ezek alkalmazhatóságát a konkrét eljárás szabályai szerint kell meghatározni. [5]

Az ellátásbiztonsági követelményeket teljesítményként célszerű megfogalmazni. A javítási reakcióidő, a készletek hozzáférhetősége és a válsághelyzeti működés folytonossága ellenőrizhető feltétel lehet. A magyarországi jelenlét akkor indokolható, ha a konkrét szükséglethez szükséges és arányos; pusztán a nemzeti tulajdon előírása nem helyettesíti ezt a vizsgálatot. A cél olyan versenyfeltétel-rendszer, amelyben a felkészített magyar cégek valós előnnyel tudnak teljesíteni.

8. ÁLLAMI TÁMOGATÁS ÉS A FINANSZÍROZÁSI ESZKÖZÖK MUNKAMEGOSZTÁSA

Az állami beszerzés és az állami támogatás jogilag eltérő kategória. A piaci feltételekkel történő termékvásárlás önmagában nem feltétlenül jelent támogatást, de a kedvezményes vállalati finanszírozás, az ingyenes eszközátadás vagy a túlzott ellenérték támogatási kérdéseket vethet fel. A SAFE-hitelforrás uniós eredete nem mentesíti automatikusan a tagállam által kialakított vállalati intézkedéseket az EUMSZ 107–108. cikke szerinti vizsgálat alól. [10–11]

A nemzeti beszállító-fejlesztési program támogatási elemeinél az alkalmazható jogcímet előre kell kiválasztani. Kutatás-fejlesztési, képzési, beruházási vagy tanácsadási támogatás eltérő feltételekkel adható. A csoportmentességi szabályok vagy a megfelelő bejelentési eljárás alkalmazhatósága függ a kedvezményezettől, a költségektől, az összegtől és a projekt időzítésétől. Általános, minden védelmi beszállítóra érvényes támogatási intenzitás nem vezethető le a SAFE-rendeletből. [10–11]

Eszköz	Javasolt szerep	Amit nem helyettesít
SAFE	Jogosult állami védelmi beszerzések	Általános vállalati mentőprogram
Nemzeti beszállítói program	Felkészítés és igazolt képességhiányok kezelése	Biztos katonai megrendelés
EDF	Együttműködésen alapuló védelmi kutatás és fejlesztés	Késztermékek általános sorozatbeszerzése
EDIP	Az aktuális felhívások szerinti ipari és beszerzési együttműködés	Automatikus nemzeti keret vagy vállalati jogosultság
EIB és piaci finanszírozás	Jogosult, finanszírozható vállalati beruházások	Támogatási döntés és katonai minősítés
Saját tőke	Vállalati kockázatviselés és növekedés	Közpénzügyi megfelelés

Az Európai Védelmi Alap jogalapja az (EU) 2021/697 rendelet. Az EDF együttműködésen alapuló védelmi kutatási és fejlesztési projekteket támogat, saját részvételi és ellenőrzési feltételekkel. A 2026-os munkaprogram külön pályázati témákat határoz meg. Egy magyar cég számára ezért a partnerkonzorcium és a felhívási illeszkedés az első kérdés, nem az, hogy a SAFE-program mellé általánosságban jár-e innovációs támogatás. [12]

Az EDIP-et 2026 őszén már az (EU) 2025/2643 rendelet és a 2026–2027-es munkaprogram alapján kell kezelni. A Bizottság 2026. március 30-án 1,5 milliárd eurós munkaprogramot jelentett be. A PROSUM korábbi javaslati hivatkozását e kapcsolódó elemzésben ezért elfogadott jogi keretre kell frissíteni. Az EDIP-forrás megszerzése ugyanakkor versenyhez, felhívási feltételekhez és projektalkalmassághoz kötött, nem biztos bevétel. [13–14]

Az EIB-finanszírozás külön csatornát jelenthet, amennyiben a vállalat és a tevékenység megfelel az aktuális jogosultsági és hitelképességi feltételeknek. Az intézmény biztonsági és védelmi finanszírozási lehetőségei között közvetített KKV-finanszírozás és innovatív vállalatoknak szánt konstrukciók is megjelennek. Ezt azonban nem szabad vissza nem térítendő támogatásként vagy automatikusan elérhető forrásként szerepeltetni az üzleti tervben. [15]

A Horizon Europe vagy más civil innovációs eszköz esetén az adott felhívás civil rendeltetését és az aktuális jogi feltételeket kell ellenőrizni. Egy technológia lehetséges katonai alkalmazása önmagában nem teszi jogosulttá a katonai fejlesztési költséget egy civil programban. A párhuzamos finanszírozásnál külön költségnyilvántartás szükséges, az azonos költségek jogosulatlan többszörös elszámolását pedig ki kell zárni.

9. VÁLLALATI MEGFELELÉS ÉS TECHNOLÓGIAI ÖNÁLLÓSÁG

A katonai beszállítói pálya nem egyetlen általános tanúsítvány megszerzéséből áll. Az adott termék és szerződés határozza meg a minőségbiztosítási, vizsgálati, információbiztonsági és engedélyezési követelményeket. A PROSUM-ban szereplő AQAP-illeszkedés ezért programcélként értelmezendő, amelyet szerződésenként és termékcsopontonként kell konkretizálni. A civil autóipari minőségirányítás hasznos alap lehet, de nem bizonyít katonai megfelelést. [1, 69–70. o.]

A felkészítésnek a követhetőséget, a változáskezelést, a hibák kezelését és a beszállítói dokumentációt is érintenie kell. A kis sorozatú termelésnél más költségstruktúra lehet versenyképes, mint egy autóipari tömegsorozatnál. A vállalkozásnak nemcsak az első mintadarabot kell tudnia elkészíteni, hanem igazolnia kell, hogy a szerződés teljes időtartama alatt ugyanazt a minőséget és rendelkezésre állást biztosítja.

Az exportkontrollt a terméktervezés és a partnerkeresés elején szükséges elvégezni. Az (EU) 2021/821 rendelet a kettős felhasználású termékek, technológiák és bizonyos szolgáltatások ellenőrzésének alapvető uniós kerete. A katonai termékekre külön engedélyezési és transzferszabályok is vonatkoznak. Az EU-n belüli üzlet sem tekinthető minden esetben engedélyezési kötelezettségektől mentesnek. [16–17]

A szoftver és a műszaki tudás átadása külön figyelmet igényel. Egy külföldi fejlesztő hozzáférése, a távoli támogatás vagy a dokumentáció továbbítása is felvethet ellenőrzési kérdéseket. A programnak vállalati exportkontroll-felelőst, üzleti ellenőrzést és dokumentált végfelhasználói vizsgálatot kell támogatnia. Ezek költségeit a piacra lépés tényleges költségeként kell megjeleníteni.

A kiberbiztonsági követelményeknél a civil szabályozás és a katonai szerződés nem cserélhető fel egymással. Egy minősített adatot kezelő fejlesztésnél külön hozzáférési, személyi és szervezeti feltételek lehetnek szükségesek. A NIS2- vagy CER-szabályozás általános említése nem bizonyítja egy katonai rendszer megfelelését vagy állami

rendelkezési jog létezését. Minden ilyen állítást az adott jogalanyra, tevékenységre és hatáskörre kell visszavezetni.

A technológiai önállóságot szerződéses jogosultságokkal kell mérni. Fontos, hogy a magyar cég képes-e módosítani a terméket, alternatív alkatrészt használni, más ügyfélnek szállítani és saját eredményeit továbbfejleszteni. A gyártás földrajzi helye önmagában kevés. Különösen a szoftveres és összetett elektronikai termékeknél a kritikus függőség a licenccben vagy a frissítés feletti rendelkezésben jelenhet meg.

10. A JAVASOLT NEMZETI PROGRAM FELÉPÍTÉSE

A nemzeti programot a katonai szükségletek és az ipari képességek összevetésével kell kezdeni. A honvédelmi oldal meghatározza a szükséges képességet és az elfogadható teljesítményt; az iparpolitikai oldal felméri a felkészíthető cégeket; a pénzügyi és jogi vizsgálat pedig a finanszírozhatóságot és a szabályos szerződéses utat értékeli. A vállalati támogatásról és a beszerzés odaítéléséről szóló döntések összeférhetetlenségét szervezeti szabályokkal kell kezelni.

A vállalati felmérésben a fő vevőktől való függést, a kapacitaskihasználtságot, a gépparkot, a mérnöki tudást, a pénzügyi helyzetet és a tulajdonosi kontrollt célszerű vizsgálni. Ebből három csoport képezhető: rövid felkészítéssel belépők, nagyobb technológiai fejlesztést igénylők és gazdaságosan nem átállíthatók. A harmadik csoport számára más alkalmazkodási vagy munkavállalói támogatási megoldás lehet indokolt. A védelmi programba történő kényszerített bevonás csak elhalasztaná a veszteségeket.

A következő lépés a konkrét beszerzési partner és a rendszerintegrátor bevonása. A vállalat akkor készítsen jelentős kapacitásbővítési tervet, amikor már ismert a céltermék, a minősítési követelmény, az indikatív mennyiség és a szállítási időablak. A korai piaci konzultáció során biztosítani kell, hogy egyetlen vállalat se kapjon indokolatlan versenyelőnyt. A cél a piac felkészítése, nem a nyertes előzetes kijelölése.

A program első szakaszában kevés, jól körülhatárolt demonstrációs projekt indokolt. A gépészeti beszállítás, a digitális karbantartás és egy célzott szenzorikai vagy energiaellátási fejlesztés eltérő üzleti modellt tesztelhet. A következő finanszírozási részletet csak dokumentált műszaki és üzleti eredmény után célszerű megnyitni. A sikertelen fejlesztés lezárhatósága a közpénzügyi fegyelem része.

A megrendelési szerződésnek rendeznie kell az előlegeket, a mérföldköveket, a minőségi átvételt, a késedelmet és a leállítási költségeit. A kisebb cégeknél az

előfinanszírozás valódi akadály lehet, de korlátlan állami garanciával nem szabad minden üzleti kockázatot átvállalni. A banki finanszírozás és a fővállalkozói fizetési rend összehangolása sok esetben hatékonyabb lehet, mint újabb beruházási támogatás.

A program működésében legyen külön katonai, pénzügyi és integritási ellenőrzés. A minősített műszaki adatokat védeni kell, de az összesített költségeket, a teljesítési helyzetet és a támogatási döntések alapelveit ellenőrizhetővé kell tenni. A PROSUM intézményi megközelítésével összhangban a meglévő kapacitások megőrzése és az esetleges szabálytalanságok kivizsgálása összeegyeztethető, ha az átvilágítás előre meghatározott, jogszerű eljárás szerint történik. [1, 54–66. o.]

11. A PROGRAM GAZDASÁGI HATÁSÁNAK MÉRÉSE

A beszerzés teljes értéke, a magyar cégek szerződéses bevétele, a hazai hozzáadott érték és a költségvetési bevétel eltérő mennyiségek. Egy Magyarországon előállított termék jelentős importtartalommal rendelkezhet, és a vállalati árbevétel egy része más magyar cégek árbevételeként is megjelenhet. Az összeadás ezért kettős számbavételhez vezethet. Az értékelésnek egységes elszámolási határt kell alkalmaznia.

Egy egyszerű szemléltető modellben a hazai beszállítói szerződésérték a programérték és a hazai szerződéses részesedés szorzata. A közvetlen hazai hozzáadott érték ebből a szerződéses teljesítéshez kapcsolódó, belföldön keletkező hozzáadottérték-hányaddal becsülhető. A tényleges számításhoz a belföldi köztes szállításokat megfelelően konszolidálni kell. Ez a modell nem számol automatikus multiplikátorral és nem azonosít GDP-növekedést a megrendelés összegével.

Mutató	A változat	B változat	C változat
Programérték	1 000 millió EUR	1 000 millió EUR	1 000 millió EUR
Hazai szerződéses rész	10%	20%	30%
Hazai szerződésérték	100 millió EUR	200 millió EUR	300 millió EUR
Feltételezett hozzáadottérték-hányad	30%	40%	50%
Közvetlen hazai hozzáadott érték	30 millió EUR	80 millió EUR	150 millió EUR

A táblázat minden aránya feltételezés, nem magyar ágazati adat. A számítás célja annak bemutatása, hogy ugyanakkora állami beszerzés nagyon különböző hazai

eredményt hozhat. A 30 százalékos szerződéses rész és az azon belüli 50 százalékos hozzáadottérték-hányad együttesen a teljes programérték 15 százalékának megfelelő közvetlen hazai hozzáadott értéket ad. A két százalékot nem szabad összekeverni.

A 10,8 milliárd eurós kerekített különbözet 20 százaléka 2,16 milliárd euró lenne. Ha ennek a hipotetikus hazai szerződésértéknek 40 százaléka közvetlen hazai hozzáadott érték, az 864 millió eurót jelentene a teljes teljesítési időszakban. Ez pusztán aritmetika. Nem bizonyítja sem az eredeti terv hazai tartalmát, sem a megvalósítható projektállományt, sem a döntés következtében elveszett jövedelmet.

A kisebb keret mellett is lehetséges magasabb hazai eredmény, ha a projektek összetétele és a beszállítók felkészültsége jobb. Fordítva, magas magyar szerződéses arány mellett is lehet alacsony gazdasági haszon, ha a termék drága, importintenzív vagy katonailag kevésbé szükséges. A beszerzési minőséget és az ipari hatást ezért egyszerre kell mérni, nem egymás helyettesítőjeként.

A foglalkoztatási becsléshez vállalati munkaórák, bérköltségek és termelékenységi adatok szükségesek. El kell különíteni az új állásokat, a megtartott állásokat és a más termelésből átcsoportosított munkavállalókat. A rövid idejű beruházási foglalkoztatás nem azonos a tartós működési létszámmal. Országos nettó munkahelyhatás csak az alternatív foglalkoztatási lehetőségek és a kizorítás figyelembevételével becsülhető.

12. ÁLLAMADÓSSÁG ÉS KÖLTSÉGVETÉSI MÉRLEGELÉS

A SAFE-hitel hosszú futamideje és tőketörlesztési türelmi ideje kedvező finanszírozási lehetőséget jelenthet, de a tartozást vissza kell fizetni. A rendelet legfeljebb 45 éves futamidőt enged; a konkrét költségeket és feltételeket a finanszírozási megállapodás határozza meg. A hitel nem ingyenes pénz, és a tőketörlesztési türelmi idő nem jelent automatikusan kamatmentességet. [4, 10. cikk; 18]

A pénzügyi összehasonlításnak azonos célú és időzítésű alternatívákat kell vizsgálnia. Ha egy katonailag szükséges beszerzés egyébként is megvalósulna, a SAFE előnye lehet az olcsóbb vagy kiszámíthatóbb finanszírozás. Ha a hitel miatt új, korábban nem tervezett program indul, annak teljes kiadását és működtetési költségét is mérlegelni kell. A finanszírozási előny nem teszi önmagában gazdaságossá a gyenge projektet.

Szemléltetésként 1 milliárd euró fennálló tőkére 1 százalékpontos éves kamatkülönbség 10 millió euró éves kamatkülönbséget jelentene. Ez nem tényleges SAFE-kamatelőny, hanem érzékenységi példa; a tényleges megtakarítás a folyósítások és törlesztések

ütemétől is függ. Magyarország esetében az euróban fennálló kötelezettség forintban kifejezett terhe árfolyamkockázatot is hordoz, amelyet a teljes adósságkezelési környezetben kell vizsgálni.

A vállalati exportbevétel nem közvetlenül az állam hiteltörlesztési forrása. A közpénzügyi hatás az adóbevételeken, osztalékon vagy konkrét szerződéses visszafizetéseken keresztül jelentkezhet. Emiatt hibás lenne azt állítani, hogy az új védelmi üzletágak szükségképpen kitermelik a teljes állami hitelt. A katonai képesség közhaszna és a vállalati jövedelem külön értékelési kategória.

Az államháztartási hiány, az adósság és a pénzforgalom időzítése is eltérhet. A hitelfelvétel, a szállítói előleg, az eszköz átvétele és a későbbi fenntartás eltérően jelenhet meg a költségvetési és statisztikai elszámolásban. A döntéshez ezért éves bontású pénzügyi pálya szükséges. A védelmi kiadásokra vonatkozó esetleges fiskális rugalmasság nem szünteti meg a visszafizetési kötelezettséget.

13. EURÓPAI PIACRA JUTÁS ÉS POLITIKAI MEGVALÓSÍTHATÓSÁG

A magyar hiteligény nagysága és a magyar vállalatok európai piaci lehetősége nem azonos. Egy jogosult magyar beszállító más tagállam SAFE-beszerezésében is részt vehet, ha a fővállalkozói kapcsolat és a megfelelési feltételek teljesülnek. Ebből következően a kisebb hazai keret mellett is érdemes célzott beszállítói felkészítést finanszírozni. Az exportoldali belépés egyes esetekben kisebb magyar költségvetési kitettséggel teremthet ipari eredményt.

Az európai partnernek ugyanakkor saját katonai és ipari érdeke van. Közös beszerzés csak akkor működik tartósan, ha a teljesítménykövetelmények, az ütemezés és a felelősség megosztása összeegyeztethető. Magyarország tárgyalási ajánlatának ezért konkrét kapacitásból, technológiai tudásból vagy logisztikai szolgáltatásból kell állnia. A magyar munkahelyteremtési érdek önmagában nem elegendő egy partnerállam beszerzési döntéséhez.

A NATO-képességigények és az uniós ipari feltételek összehangolhatók, de nem helyettesítik egymást. A NATO 2025-ös hágai kötelezettségvállalása hosszabb távú védelmi keresleti környezetet jelez, de nem jelent garantált rendeltetést egy adott magyar vállalatnak. A katonai tervezésben a hadrafoghatóság, az interoperabilitás és a fenntarthatóság az elsődleges; az iparpolitikai céloknak ezekkel kell összhangban állniuk. [19]

A politikai tartósság feltétele a program személyektől és vállalati köröktől független indokolhatósága. A támogatott termékek és cégek kiválasztását dokumentált katonai és gazdasági értékelésre kell alapozni. Az összeférhetetlenségi szabályok, a tényleges tulajdonosok ellenőrzése és a szerződések ellenőrizhetősége csökkentheti annak kockázatát, hogy a beszállítói program újabb állami megrendelésfüggő koncentrációt hozzon létre.

Az ukrán együttműködés lehetséges programirány, nem minden magyar projekt szükségszerű előfeltétele. A SAFE szabályai szerinti részvételt a konkrét beszerzés katonai, ipari és jogi tartalmával kell alátámasztani. A szeptemberi bizottsági tájékoztatás alapján sem állítható, hogy a magyar hiteligény csökkenése önmagában közvetlen magyar kifizetést jelentett volna Ukrajnának. [3–4]

14. ÜTEMEZÉS ÉS A PROSUM CÉLÉRTÉKEINEK ALKALMAZÁSA

A PROSUM innovációs programja 2027 és 2035 között évi 100–150 millió eurós keretet javasol. A beszállító-fejlesztési program legalább 300 millió eurót, 2035-re legalább 500 minősített magyar beszállítót és a stratégiai projektekben legalább 30 százalékos hazai hozzáadott értéket irányoz elő. Ezek szerzői szakpolitikai célértékek, nem jóváhagyott költségvetési vállalások és nem előrejelzések. [1, 68–70. o.]

Az évi innovációs keret kilenc év alatt 900–1350 millió eurót jelentene. A legalább 300 millió eurós beszállítói kerettel együtt, az átfedések levonása előtt ez 1,2–1,65 milliárd eurós nagyságrend. E számtani összesítés nem tartalmazza a védelmi beszerzések teljes árát, és nem feltételezi, hogy az összeg egészét a magyar költségvetés vagy a SAFE biztosítaná. A programok közötti átfedő kiadásokat a részletes költségvetésben ki kell szűrni.

A SAFE kifizetéseinek jóváhagyására szolgáló rendelkezésre állási időszak a rendelet szerint 2030. december 31-én zárul. Emiatt a 2031–2035-ös fejlesztési szakaszt nem lehet automatikusan további SAFE-folyósításokra alapozni. A pontos szerződéses teljesítési ütem és az elszámolható mérföldkövek megállapodásfüggők, de a finanszírozási időkorlát már a projektkiválasztást is befolyásolja. [4, 12. cikk]

Tervezési szakasz	Javasolt feladat	Továbblépés feltétele
Indulástól 6 hónapig	Képességfelmérés és partnerkeresés	Azonosított katonai szükséglet és alkalmas vállalat
6–18 hónap	Minősítés és kísérleti teljesítés	Műszaki elfogadás és gazdaságos ajánlat
2028–2030	Érett projektek beszerzése és kapacitásépítése	Jóváhagyott finanszírozás és teljesíthető ütemezés
2031–2035	Exportbővítés és további technológiai fejlesztés	SAFE-től független tartós finanszírozás és kereslet

Az ütemezés javaslat, nem garantált megvalósítási határidő. Egy egyszerűbb részegység beszállítói jóváhagyása és egy új szoftveres rendszer katonai validációja eltérő időt igényelhet. A 2030-ig rendelkezésre álló idő miatt a kezdeti SAFE-portfólióban az érett vagy belátható idő alatt éretté tehető projekteknek kell dominálniuk. A hosszabb kutatási pályát külön forrásokkal és későbbi piaci belépéssel célszerű tervezni.

Az 500 beszállító cél használatához meg kell határozni, mi számít minősített és aktív vállalatnak. A regisztráció, a tanúsítvány és az árbevételt eredményező beszállítás eltérő állapot. A program sikere nem igazolható azzal, hogy sok cég elvégez egy felkészítést, ha csak töredékük jut szerződéshez. A célértékeket a kezdeti vállalati felmérés után indokolt felülvizsgálni.

15. ÉRTÉKELÉSI RENDSZER ÉS KOCKÁZATKEZELÉS

A katonai eredmény mérésében a rendelkezésre állás, a javítási idő, az alkatrészellátás biztonsága és a használható képesség a meghatározó. Az ipari eredményhez külön szükséges mérni az elnyert külső megrendeléseket, a hazai hozzáadott értéket, a vevőkoncentrációt és a megszerzett technológiai jogokat. A kettő együtt mutatja meg, hogy az állami beszerzés tartós képességet és versenyképes üzletágot hozott-e létre.

Kockázat	Ellenőrizhető jelzés	Javasolt intézkedés
Nincs tartós kereslet	A kísérleti projekt után nincs rendelési kilátás	Kapacitásbővítés halasztása
Túl magas átállási költség	A minősítés és az eszközberuházás feléli a várható fedezetet	Projekt újratervezése vagy lezárása
Új vevőfüggőség	Egyetlen állami program adja az új üzletág bevételeit	Több ügyfélre épülő értékesítési terv
Technológiai kiszolgáltatottság	Nincs módosítási vagy javítási jog	Licencfeltételek rendezése a beruházás előtt
Beszerezési vagy támogatási jogsértés	Indokolatlan nemzeti preferencia vagy nem rendezett támogatási jogcím	Előzetes jogi kontroll
Túlzott állami kockázat	Korlátlan garancia vagy fedezetlen fenntartási költség	Kockázati plafon és éves pénzügyi felülvizsgálat
Közpénzügyi koncentráció	Ismétlődő, gyengén indokolt odaítélések	Független ellenőrzés és összeférhetetlenségi vizsgálat

Az értékeléshez induló állapotot kell rögzíteni. A vállalatok későbbi teljesítményét enélkül nem lehet a programnak tulajdonítani. Lehetőség szerint összehasonlító vállalati csoportot is célszerű használni, figyelembe véve, hogy a programba eleve jobb képességű cégek kerülhetnek. Az így elvégzett vizsgálat különítheti el a támogatás hatását az általános piaci változásoktól.

A közpénzügyi értékelésben a meghiúsult projektek költségeit és a későbbi állami fenntartási kötelezettségeket is szerepeltetni kell. A sikert nem kizárólag a lehívott forrás vagy a megépült kapacitás mutatja. A nem életképes projekt időben történő lezárása jobb eredmény lehet, mint további pénzzel fenntartani a kihasználatlan termelést.

16. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS SZAKPOLITIKAI ÁLLÁSPONT

A SAFE és a PROSUM fejlesztési elképzelései között érdemi kapcsolat áll fenn. A közös védelmi beszerzések keresletet biztosíthatnak olyan termékekhez és

szolgáltatásokhoz, amelyekben a felkészített magyar járműipari vállalatok is részt vehetnek. A beszállítói és innovációs programok ezt a keresletet fordíthatják át tartós hazai képességgé. A kapcsolat azonban csak konkrét termékek, szerződések, jogcímek és katonai felhasználási igények szintjén válik végrehajthatóvá.

Az ipari specializáció elsődleges iránya a meglévő kompetenciákra épülő részegységgyártás, életciklus-támogatás, digitális logisztika és célzott technológiafejlesztés lehet. A teljes autóipari kapacitás katonai piacra terelése nem reális programcél. Az értékes munkahelyek és mérnöki tudás megtartása inkább az életképes vállalatok szelektív, többpiacos fejlődésén keresztül érhető el.

A nagyobb SAFE-keret potenciálisan tágabb hazai beszerzési és ipari mozgásteret jelentett volna, de az elmaradt gazdasági haszon nem vezethető le a hiteligény különbségéből. A teljes keret felvétele akkor lett volna indokolható, ha a többletprojektek katonailag szükségesek, jogszerűek, megvalósíthatók és a teljes életciklusukban finanszírozhatók. A kisebb hiteligény megítéléséhez ugyanezen feltételek mentén kell összevetni az elhagyott és megtartott projekteket.

A kormányzati döntéssel szemben megfogalmazható szakmailag erős kérdés ezért az, hogy készült-e tételes, alternatívákat összehasonlító elemzés a hazai beszállítók bevonásáról és a technológiai diverzifikációról. Ha nem készült, az iparpolitikai mérlegelés hiányossága lehet. Ha készült, annak legalább összesített eredményeit indokolt volna ellenőrizhetővé tenni, a katonai és üzleti titkok megfelelő védelmével.

A jelenlegi szakpolitikai feladat a megmaradó magyar program ipari minőségének javítása és a magyar vállalatok más országok beszerzéseibe történő bekapcsolása. Ehhez vállalati képességfelmérés, célzott minősítési támogatás, nemzetközi partnerkeresés és jogilag rendezett finanszírozás szükséges. A hosszú távú eredmény akkor tekinthető sikernek, ha a vállalatok az első állami megrendelés után is képesek saját technológiával, több ügyféllel és fenntartható működéssel jelen lenni az európai piacon.

FORRÁSJEGYZÉK

A hivatkozások a 2026. szeptember 29-én ellenőrzött forrásokra és a rendelkezésre bocsátott PROSUM-tanulmányra utalnak. A PROSUM-oldalszámok a dokumentum nyomtatott számozását követik. A programmodellek, forgatókönyvek és javasolt mérőszámok saját elemző következtetések; a hivatkozott jogszabályok nem igazolják önmagukban ezek várható gazdasági eredményét.

[1] Szélpál Szilárd. A magyar védelmi ipar jövője 2026 után. PROSUM Foundation Policy Paper, 2026. július 9. A rendelkezésre bocsátott 82 oldalas PDF. Kiemelten: 1–7., 15–17., 41–51., 54–66. és 68–72. számozott oldal.

[2] Európai Bizottság Magyarországi Képviselte. 150 milliárd eurót osztott ki előzetesen a Bizottság a védelmi készütség fokozására. 2025. szeptember 9. A magyar előzetes allokáció elsődleges forrása. [Forrás megnyitása](#)

[3] European Commission Audiovisual Service. EC Midday press briefing of 25/09/2026. DEFENCE – Security Action for Europe / Italy / Hungary / Ukraine, Q&A, Thomas Régnier szóvivő válaszai és hivatalos átirat. [Forrás megnyitása](#)

[4] A Tanács (EU) 2025/1106 rendelete, 2025. május 27., a SAFE eszköz létrehozásáról. Kiemelten: 1–4., 7–12. és 16–19. cikk. Az ipari célokra vonatkozó értelmezéshez a (13)–(21) preambulumbekkezdés is releváns. [Forrás megnyitása](#)

[5] European Commission, DG DEFIS. Defence procurement. A 2009/81/EK irányelv alkalmazásáról, ellátásbiztonsági és információbiztonsági követelményekről, valamint a KKV-k piacra jutásáról szóló hivatalos összefoglaló és útmutatók. [Forrás megnyitása](#)

[6] 2016. évi XXX. törvény a védelmi és biztonsági célú beszerzésekről. Nemzeti Jogszabálytár. Különösen az alapelvek, a hatály és a kivételek rendszere; konkrét ügyletnél az alkalmazandó időállapot vizsgálandó. [Forrás megnyitása](#)

[7] European Commission. COM(2012) 565 final, a 2009/81/EK irányelvről szóló jelentés, az ellentételezések és az EUMSZ 346. cikke kapcsolatáról; továbbá DG DEFIS, Offsets és az EUMSZ korábbi 296. cikkéről szóló értelmező közlemény. [Forrás megnyitása](#)

[8] European Commission, DG MOVE. Action plan on the future of the automotive sector. 2025. március 5. [Forrás megnyitása](#)

[9] European Commission, DG MOVE. Automotive package. 2025. december 16. [Forrás megnyitása](#)

[10] European Commission, DG Competition. State aid overview. Az EUMSZ 107–108. cikke és az állami támogatások ellenőrzésének rendszere. [Forrás megnyitása](#)

[11] European Commission. Framework for State aid for research and development and innovation, 2022/C 414/01; DG Competition, RDI jogszabályi és útmutató oldal. [Forrás megnyitása](#)

[12] European Commission, DG DEFIS. European Defence Fund official webpage és EDF Work Programme 2026; jogalap: (EU) 2021/697 rendelet. [Forrás megnyitása](#)

[13] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/2643 rendelete, 2025. december 16., az Európai Védelmi Ipari Program létrehozásáról. [Forrás megnyitása](#)

[14] European Commission, DG DEFIS. EDIP: Commission adopts €1.5 billion work programme to boost European and Ukrainian defence industry. 2026. március 30.; 2026–2027-es munkaprogram. [Forrás megnyitása](#)

[15] European Investment Bank. Strengthening Europe's security and defence industry. Jogosultsági és vállalati finanszírozási tájékoztató. [Forrás megnyitása](#)

[16] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/821 rendelete a kettős felhasználású termékek kivitelének, a brókertevékenységnek, a technikai segítségnyújtásnak, a tranzitnak és a transzfernek az ellenőrzéséről. Konkrét ügyletben a mindenkor hatályos mellékletek alkalmazandók. [Forrás megnyitása](#)

[17] European Commission, DG DEFIS. EU transfers of defence-related products. A 2009/43/EK irányelv és a védelmi vállalkozások tanúsítása. [Forrás megnyitása](#)

[18] EUR-Lex. Security Action for Europe instrument, hivatalos jogszabályi összefoglaló. A futamidő, a türelmi idő és a finanszírozási feltételek áttekintése. [Forrás megnyitása](#)

[19] NATO. Defence investment and NATO's 5% commitment. A 2025-ös hágai vállalás hivatalos ismertetése, 2026. június 29-i frissítés. [Forrás megnyitása](#)

Copyright and Intellectual Property Notice

The present study, including its structure, textual content, analytical framework, scientific findings, policy assessments, strategic conclusions, tables, figures, terminology, original formulations, and all other elements reflecting independent intellectual creation, constitutes the exclusive intellectual property of Szilárd Szélpál and PROSUM Foundation.

All rights are reserved. No part of this study may be reproduced, distributed, translated, adapted, communicated to the public, uploaded, published, transmitted, stored in any retrieval system, incorporated into another work, used for training, research, commercial, institutional, political, media, educational or policy purposes, or otherwise exploited in whole or in part, in any form or by any means, whether electronic, mechanical, digital, printed or otherwise, without the prior express written authorisation of the copyright holder.

The protection of this work extends, to the fullest extent permitted by applicable law, to its original selection and arrangement of materials, analytical methodology, conceptual structure, strategic assessments, policy recommendations and conclusions. Any unauthorised use, quotation beyond the limits permitted by applicable copyright law, reproduction, republication, extraction, paraphrasing, translation, derivative use or dissemination of the study, or of any substantial or distinctive part thereof, shall constitute an infringement of the rights of the copyright holder.

The rights attached to this study are protected under applicable national copyright laws, European Union copyright law, the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, the WIPO Copyright Treaty, and other relevant international instruments governing the protection and enforcement of intellectual property rights.

Any request for permission to use, quote, reproduce, translate, publish, distribute or otherwise exploit the study, in whole or in part, must be addressed in writing to the copyright holder. Permission may be granted, refused or made subject to specific conditions at the sole discretion of the rights holder.

Unauthorised use of this study may give rise to civil, administrative and, where applicable, criminal liability, including claims for injunctive relief, damages, recovery of profits, legal costs and any other remedies available under applicable law.

© **Szilárd Szélpál and PROSUM Foundation. All rights reserved.**